

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 23. augustā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 121/2018),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Rīgas domes 2015. gada 28. aprīļa saistošo noteikumu Nr. 146 “Rīgas pilsētas teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas saistošie noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr. 146) 4.3. un 4.4. punktu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 97., 105., 106., 110. un 111. pantam un par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

2. Noteikumu Nr. 146 4.3. punkts paredz, ka citstarp nekustamā īpašuma īpašnieks nodrošina piegulošās teritorijas kopšanu: zālienu nopļaušanu (zāles garums nedrīkst pārsniegt 20 cm), ietves tīrīšanu, nepieļaujot atkritumu (tajā skaitā bioloģiski noārdāmo – nokritušo koku lapu un zaru) uzkrāšanos.

Savukārt šo noteikumu 4.4. punkts citstarp paredz pienākumu nekustamā īpašuma īpašniekam nodrošināt nekustamā īpašuma un tam piegulošajā teritorijā esošu gājēju ietvju, izņemot sabiedriskā transporta pieturvietas, piebrauktuvju un piebraucamo ceļu attīrīšanu no sniega un ledus, pretslīdes materiāla kaisīšanu, kā arī

publiskai lietošanai ierīkotu pagalma celiņu tīrīšanu un kaisīšanu, un citstarp noteic, ka pieļaujama sniega vaļņu veidošana, ja tie netraucē gājēju kustību pa ietvēm, bet ka aizliegts veidot sniega vaļņus tuvāk par pieciem metriem no gājēju pārejām un krustojumiem, kā arī koku apdobēs.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts

pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par pašvaldības domes saistošo noteikumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa pamattiesību aizskāruma apgalvojumu pamatot.

Personas pamattiesību tiešs aizskārums pastāv, ja tiesību normas tiesiskās sekas skar personas tiesības. Ja tiesību normas tiesiskās sekas skar personas tiesības tikai ar tiesību piemērošanas aktu, personai vispirms ir jāapstrīd šāds akts ar vispārējiem

tiesību aizsardzības līdzekļiem (*sk. sal. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 21.1. punktu*).

5.1. Saskaņā ar noteikumu Nr. 146 26. punktu, ja kontrolējošā iestāde uzskata, ka nekustamā īpašuma īpašnieks nav izpildījis noteikumu Nr. 146 4.3. punktā noteikto pienākumu, tad tiek izdots administratīvais akts, kas uzliek adresātam par pienākumu izpildīt noteiktu darbību, t.i., nopļaut zālienu vai satīrīt ietvi, savācot atkritumus. Tādējādi noteikumi Nr. 146 paredz, ka noteikumu 4.3. punkta piemērošanai tiek izdots tiesību piemērošanas akts.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem tiesnešu kolēģija nekonstatē, vai Pieteikuma iesniedzējai ticis piemērots noteikumu Nr. 146 4.3. punkts. Pieteikumā ir vienīgi norādīts, ka Pieteikuma iesniedzēja izjutusi cilvēktiesību aizskārumu, kas izriet no noteikumu Nr. 146 4.3. punkta, brīdī, kad viņa piespiedu kārtā izpildīja no šīs normas izrietošās prasības. Taču pieteikumā nav norādīts, vai un kad Pieteikuma iesniedzējai šādi piespiedu pasākumi piemēroti. Tādējādi tiesnešu kolēģija nekonstatē noteikumu Nr. 146 4.3. punkta radītu Pieteikuma iesniedzējas pamattiesību tiešu aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

5.2. No pieteikuma un tam pievienotā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas (datums) sprieduma redzams, ka ar Rīgas Ziemeļu izpilddirekcijas (datums) lēmumu konstatēts, ka Pieteikuma iesniedzēja nav izpildījusi noteikumu Nr. 146 4.4. punkta prasības, jo viņa nebija nodrošinājusi sava nekustamā īpašuma teritorijai piegulošās gājēju ietves attīrīšanu no sniega un ledus un tās kaisīšanu ar pretslīdes materiāliem, un viņai piemērots brīdinājums. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka tādējādi pārkāptas viņai Satversmes 97., 105., 106., 110. un 111. pantā noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir pamatojusi notikušu Pieteikuma iesniedzējas tiešu pamattiesību aizskārumu, un Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā par noteikumu Nr. 146 4.4. punkta (turpmāk – apstrīdētā norma) satversmību, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav. Turklāt atbilstoši minētā panta ceturtajai daļai šādas tiesības persona var izmantot sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās vai pamattiesību aizskāruma brīža.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja Rīgas Ziemeļu izpilddirekcijas (datums) lēmumu apstrīdējusi un pārsūdzējusi tiesā. Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas spriedumu viņas sūdzība noraidīta un pārsūdzētais lēmums atstāts negrozīts. Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnešu (datums) lēmumu atteikts lietā ierosināt apelācijas tiesvedību, un lēmums nav pārsūdzams. Tādējādi atzīstams, ka Pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Pieteikums Satversmes tiesas kancelejā iesniegts 2018. gada 7. augustā. Līdz ar to ir ievērots arī minētais sešu mēnešu termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai.

Ņemot vērā minēto, prasījums par apstrīdētās normas satversmību atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās un ceturtais daļas prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pamatojot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 97., 105., 106., 110. un 111. pantam, pieteikumā nepieciešams attiecībā uz katru Satversmes normu atsevišķi norādīt: 1) vai apstrīdētajā normā ir ietverts kāds tiesību ierobežojums; 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu un vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs samērīguma principam (*sal. ar, piemēram, Satversmes tiesas 2009. gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. 2008-34-01 17. punktu, 2003. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. 2002-21-01 secinājumu daļas 2. punktu, 2002. gada 22. oktobra sprieduma lietā Nr. 2002-04-03 secinājumu daļas 2. punktu*). Savukārt, pamatojot apstrīdētajā normā ietvertā ierobežojuma neatbilstību samērīguma

principam, pieteikumā jānorāda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sal. ar, piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 12. punktu*).

Pieteikumā šāds pamatojums nav norādīts. Tajā vien pieminētas Satversmes tiesas atziņas, citētas Satversmes normas un norādīts Pieteikuma iesniedzēja subjektīvais viedoklis par apstrīdētās normas satversmību. Pieteikumā arī norādīts, ka ģimenes apgrūtinājums parādījies septiņus gadus pēc tam, kad Pieteikuma iesniedzēja ieguvusi ģimenes tiesības uz nekustamo īpašumu, ka viņai ir veselības problēmas, kas neļauj veikt fizisku darbu, ka apstrīdētā norma ierobežo ģimenes tiesības un ka ziemas periodā privātpersonas, kurām uzlikts pienākums kopt pašvaldības teritoriju, nevar brīvi pārvietoties, jo ir pastāvīgi spiestas kopt attiecīgo teritoriju. Apstrīdētajā normā ietvertajam pamattiesību ierobežojumam neesot leģitīma mērķa, un tas neatbilstot samērīguma principam. Taču šādas vispārīgas norādes nav atzīstamas par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdētās normas satversmību neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 121/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele